

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Блага Иванова Благоева**; УНСС, катедра „Политология“;

Научна специалност: 3.3. Политически науки

Относно: дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“,

професионално направление 3.3. Политически науки,

катедра „Администрация, управление и политически науки“,

Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“

Автор на дисертационния труд: **Александър Йорданов Бахнев**

Тема на дисертационния труд: **„Формиране на идентичността в
изследването на нациите“**

1. Кратка характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за защита дисертационен труд е посветен на проблем, широко анализиран в различни сфери на социалното знание – от философия и психология, до история, политология, културна антропология и др.. В този смисъл е и лесно, и трудно да се пише по проблемите за националната идентичност и формирането на нациите. Лесно, защото съществува многобройна научна литература и „класически“ текстове; трудно, поради същите причини – изисква се изключителна и целенасочена концентрация, за да не се загуби изследвателя в огромното количество изследвания, а да намери и открие този аспект, който ще бъде изследователски фокус. Ето защо приветствам избора на тема от страна на докторанта и оценявам всички трудности, пред които е бил изправен автора на дисертацията. Текстът е полезен – и като анализ, и като събрана информация, и като практическа насоченост.

Създава се впечатлението, че темата на изследването се характеризира с максимална степен на общност и че това е съзнателно

търсено от докторанта, за да може да си осигури изследователска свобода и комфорт при изследването. Това първо впечатление, обаче, се преодолява с коректните ограничения (и уговорки) – темпорални, теоретични и информационно-езикови, които авторът фиксира в Увода. Като цяло изследването се отличава с балансирано съчетаване на теоретични познания и умения за анализи и обобщения; със свободна и критична интерпретация на тези и авторски мнения, с коректност при позовавания и цитирания.

В структурно отношение трудът е балансиран и е „подреден“ в увод, четири глави, заключение и използвана литература.

Общият обем на дисертацията – 241 страници (от които 228 основен текст) изцяло отговаря на утвърдените стандарти. Използваните литературни източници (на български и английски език) са удовлетворителни като времева актуалност и тематична насоченост. Казвайки това, обаче, веднага отбелязвам и един пропуск – авторът не споменава едно от най-задълбочените, според мен, български изследвания по темата, това на Димитрина Нанева - „Национализъм - изборът“ (2005).

В Увода са налице всички изискуеми атрибути – *актуалност и постановка* на проблема, *основен изследователски въпрос, предмет и обект* на изследване, *основна цел, основна теза, основни хипотези, формулирани изследователски задачи, методологически инструментиум*; съдържателните и темпорални *ограничения* на изследването. Всички атрибути са прецизно определени и в последствие развити в анализа.

Докторантът демонстрира висока степен на познаване на научната литература по изследваната проблематика, адекватно и продуктивно я използва.

Анализът е логичен и последователно представя следните проблеми: обзор на основните категории, с които оперира анализа като етнос, нация, национална идентичност, национално самосъзнание, национална държава, типологии на нациите, геонационализъм (първа глава); разгледана е „архитектура“ на националната държава през призмата на значението на юридическата власт; на анализ са подложени неефективни модели на национални държави; специално (и оправдано) са интерпретирани проблемите за консолидирането на нацията и факторите, свързани с този процес, както и връзката образование - национална кохезия (втора глава); под теоретичния фокус „проявления на национализма“ авторът разглежда националната идентичност като политически инструмент и интерпретира теоретично и с практически примери „всекидневния“ и „антиимперския“ национализми; оправдано в анализа е отделено място на ролята на религията при формиране на националната идентичност (трета глава); в последната четвърта глава са разгледани под наименование „метафизика на националната идентичност“ интересни, но в известен смисъл **разнопорядкови „практики“** на национализма и националната идентичност – от „двойния“ (израз на автора) български национализъм, през „новите национални идентичности“ и генерационните разлики в националните идентичности до европейската идентичност и „съветския модел“ на национална идентичност.

Заключението синтетично представя получените резултати и изводи, до които авторът достига.

2. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Всяко дисертационно изследване по принцип носи своеобразни приноси към теорията и задава идеи, насочени към практиката. Настоящото не прави изключение. Изказвам, обаче, съмнение в съдържателната коректност и вербалната формулировка на самооценката на автора за приносните моменти в неговото дисертационно изследване. Те

са прекалено общи и нефокусирани, макар да са разделени на научно-теоретични научно-практически приноси. Моята оценка за приносните моменти в дисертационното изследване е свързана със следното: (1) синтез и обобщение на теоретични анализи на основните категории, използвани в изследването; (2) показване (и частично доказване) на „предимствата“ на инструменталистката и на модернистката теории за нацията; (3) инструменталистко представяне и анализ на връзката национална идентичност – формиране на нация; (4) подбор и анализ на конкретни практики – исторически и съвременни – и тяхната адекватна интерпретация като доказателствен аргумент на основните тези в дисертационното изследване.

3. Оценка на публикациите по дисертацията

Александър Бахнев е представил справка за необходимите публикации – 3 публикации, отразяващи отделни проблеми от дисертационното изследване.

4. Оценка на автореферата

Авторефератът съдържа всички необходимите елементи и информация, които съответстват на/ и адекватно отразяват съдържанието на дисертационния труд.

5. Критични бележки, препоръки и въпроси

Г-н Бахнев демонстрира широки философски и исторически знания и информация. Това безспорно достойнство на автора на дисертацията, обаче, се явява своеобразна „пречка“ при разработване на дисертационния труд, защото не позволява точно фокусиране при анализа. Възможно е, разбира се, това да е мое субективно впечатление. Ще огранича критичните си бележки само до такива от техническо естество, защото в съдържателно отношение изборът на тези и аргументи е право на автора.

- ✓ В структурно отношение логиката на текста в четвърта глава изисква преподреждане на параграфите;

- ✓ Езикът на дисертационното изследване е в известна степен еkleктичен – от преобладаващо философски до разговорно-журналистически и есеистичен;
- ✓ Налице е объркване на глаголните времена (известно е, че научен текст се пише в сегашно историческо време);
- ✓ Намирам за неприемливо използването на понятията „предмет“ и „обект“ на тезата“ (прието е да се говори за предмет и обект на изследването).

Нямам въпроси към автора на дисертацията и съм убедена, че той ще отговори по достойнство на критичните бележки.

6. Заключение

Дисертационния труд на Александър Бахнев съдържа теоретични и приложно-практически резултати. Независимо от критичните бележки и коментари, считам, че дисертационния труд удовлетворява изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане и ще подкрепя присъждането на Александър Бахнев на ОНС „доктор“ в професионално направление 3.3. Политически науки.

03.05.2023, София

Подпис: .....

(доц. д-р Блага Благоева)